



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

19 de Actione emti & venditi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Emtio quomodo dominium transferat, eod.

7 Venditione duobus eiusdem rei facta, an traditio in secundam dominium transferat.

8 Constitutum eius est natura contractus cui accedit.

9 Clausula, &c. notariorum quas clausulas continent.

10 Emptoris cuius periculum, vel commodum.

Non dubium est, emtionem esse ex contractu numero qui ἀλλάγμα habent, id est, utrinque obligationem, l. Labien, §. contractus, de verb. sign. ἀλλάγμα porro Græcis, proprie, quido permutacione exercetur commercium, vt & illis ἀλλάγμα, & Attice ἀλλάγμω, muto & ἀλλάγμω, permuto, commuto, unde ἀλλάγμα pacificor, scilicet interueniente commutatione, & ἀλλάγμα, §. S. c. Aristotiles, Et hic, ad Eudemum, duo genera facti ἀλλάγμα, & ἐκούσιον, voluntariorū, & non voluntariorū. Voluntaria esse dicens, emtionem, venditionem, scenerationem, &c. que inter volentes fiunt. Inuoluntaria autem, vt, furtū, veneficium, adulterium: que qui sem fiunt a volentibus, sed que iniurios obligant ad pœnam res contrahunt. ¶ Emtio fita, quæ maxime ἀλλάγμα est, quia ea res fit emtoris, pretium venditoris, Quo nomine distat a locacione, in qua non transit dominium in conductentem, l. conuenit, §. 5. de contrah. emt. Distat & ab aliis contractibus, quibus ex altera tantum parte obligatio nascitur, vt in donatione, in qua qui donat, obligatur ad dandum, l. Arist. §. fin. de donatio. si quis argenti, §. fin. autem, C. eod. tit. l. ad res donatas, de edict. ed. §. si ubi absentis, de proben. in Sex. at is cui donatur, si nollet, non cogitur accipere, l. inuiso, de reg. iur. P. Proinde cum quis pretium recipit, non ex auctoris, donationis causa, non videtur vendere, l. p. in l. cum quis, §. 5. de contrahen. emt. l. 3. §. l. emti fides, §. 9. §. fin. C. eod. tit. non eo tamen iusticias, commisseri posse donationem & emtionem, l. l. p. in l. si quis donationis causa, §. 8. de contrah. emt. P. Item emtionis contractus est, nominatus, habens nomen elegans & proprium, prout ab aliis emtionibus generali nomine intellectus explicatur, l. iurissentiū, de pact. P. bonæ fidei, l. vlt. in l. ex emto, §. de act. emt. P. vt valde & etiam interitum vsq; officiat dolo, l. si dolo aduersaris, §. de rescinden. ven. C. l. eleganter, §. de dolo, vide que in libro generali conventionū de dolo diximus. ¶ Finis ad quem dirigunt actum contrahentes in emtionē, est, vt emtor det pretium, & faciat eius dominum venditorē, l. ex emto, de contrahen. emt. §. 1. de aucto. iuro. & venditor faciat dominum emtoris rei, eamq; tradat idē, eaque est intentio, l. cum mansuata, §. fin. de contrah. emt. l. contractus, de fide instrum. in rem, §. 1. de emt. apud Iul. Tale autem ius transferre venditor debet, quale vendit: non tamen rem emtoris præcise facere tenetur, l. si sita, 2. §. de contrah. emt. P. l. ex emto, §. 1. ne propter difficultatem, que est in probatione domini, l. 3. C. de sponsalib. impediatur hic contractus, maxime commercii vitilis. Quare & res aliena vendi potest: quamvis res auctori a domino possit, l. p. in l. rem alienam, §. 2. de contrah. emt. Neque idē emtio corrumpit, quod euincatur res: nam ex eadem agitur pro euisione, peti quam præsertim emtoris pro repetitione, in quantum sua interest, l. in vendendo, §. 6. de contrahen. emt. P. l. ex emto, §. 1. de act. emt. P. Sic qui vendit se obligat ad tradendum: & si dominus est, rem tradendo statim dominum emtoris efficiat, d. l. ex emto, si pure vendat nec iure communi licet penitere impune: & necessitatem habet implementi perfecta venditio, l. sicut de actio. C. l. 3. de rescin. ven. C. Veruntamen si venditor ante traditionem dominus remanet, & quamuis per actionem ex emto cogi possit, præcise, si possit, tradere: tamen interita alii potest vendere, & dominium in eum tradendo transferre: & sic ex emto actioe a priore emtore cogetur quanti sua interest præstare, l. qui tibi, §. de hered. vel actio. ven. C. l. quoties, de rei vin. C. l. si ancillam, §. 1. l. si par. §. de actio. emt. C. l. si tibi, C. de iis qui a non dom. manusiissent, l. Quintus, de actio. emt. P. alii que i. cens, vt lege Cornelia de falsis, l. qui duob. ad leg. Cornel. de fals. At tamen dura hæc mihi videtur sententia, & non obstat prima venditione, licet donatio rem vendere alteri, & tradendo dominium trāsferre. Duram porro arbitror, quod non liceat, vt faciant omnes, perfecta emtione penitere, nisi arhis datis, & amissis: & iam videatur perfecta emtione de se esse dominus, nec amplius possidere ciuilit. Sed huius morbo remedium facile adhibitur est; vt in prima venditio re, in qua traditio realis non est, fiat ficta, & constitutum, quo venditor trāsferat possessionem per traditionem instrumenti, vel alterius rei: & constituit se præcise & nomine ementis possidere: quo casu aduersus hanc venditionem ita factam primam, nihil obest, pactum aliud, vel venditio, vel traditio

alteri a venditore facta, in l. si per fundum, quæ a mod. feruit. amr. l. si quis, §. fin. autem, de donat. C. & sic constitutum trāsferit p. alienationem, l. quadam mulier, §. ibi glo. Bartbo. Angel. & alii de res vindicat. P. l. quimus, §. 1. §. ibi Angelus, de acq. poss. l. quod meo, §. ibi Bartbo. eod. tit. l. certe, §. 1. de preca. ca. cum venissent, §. ibi glo. §. doctor. de restitut. spolia. & alia que suo loco diximus, pro traditione haberi. Et fortius constitutum est pacto de non alienando: nam per illud non impeditur dominii in alium translatio, l. ex lege, de condit. oblig. cau. C. etiam si dictum fuerit, vt realienata reseat dominium ad priorem dominum, tamen si ultra dictum fuerit, vt is in quem res ea lege, transfertur, constituit se nomine cedentis possidere, & alienauerit, continuo dominium ad priorem redit, Odofredus, Dynus, Paulus Castrensis, Bartholomeus, Alexander, in d. l. qui absentis, §. 1. de acq. possess. Singulare fit itaque, quo notat Oldradus, conf. 139. incip. ad habendam aliquam notitiam, &c. Constitutum esse de natura contractus, per quem quis intendit transferre dominium: & consuetum quoque apponi id, per quod mens efficacius assequitur suum finem seu effectum, l. si quis locuples, de manusiiss. restit. amr. l. qui quis de lega. 3. l. 1. cir. med. com. de lega. Ideo t. omittum pro appposito haberi & contineri sub illa abbreviacione notarii, & cetera, qua omnes consuetæ clausule continentur: etiam si a contrahentibus non sit expressum, vt ait Socinus, consil. 239. incipiente, sed ad hanc, lib. 2. §. consil. 231. lib. 4. incip. presentis consultationis, vide hac de questione late Traquellum, tracta. de iure constituti, parte 3. limit. 31. nu. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. ¶ Hæc sententia vel ex eo præter interpretum rationes, videtur acquiescere, quod natura emtionis sit: vt postquam perfecta est, si ea pura sit, periculum rei & commodum ad emtorem pertineat, l. 1. 2. penul. §. fin. de peric. & commo. rei ven. C. l. fructus, C. de action. emt. §. cum autem, de emtio. ap. Iustinia. si res certa & in indiuiduo vendita sit, non si in genere, seu in specie; nondum per indiuidua distincta, per mensurationem, vel alia certitudine, l. si in venditione, §. 1. de peric. & commo. rei ven. quamquam res emtori tradita non fuerit, d. §. cum autem, l. fin. C. de peric. & commo. rei vend. lib. 4. tit. C. 48. vt eius interitus pro traditione habeatur in præiudicium emtoris, l. cum emt. l. §. mortuo, de rescinden. vend. P. dummodo custodiam ante traditionem venditor præstet, l. eum qui emt. §. 1. de fur. P. l. venditor domus, §. 7. §. sequen. de act. emt. P. nec sit in culpa, dolo, morave tradedi, l. cum inter emtorem, §. 4. C. de peric. & commo. rei ven. l. illud, §. l. custodiam, §. l. si vendita, eod. tit. P. vel delicto suo non adimatur, l. si fundum loca. P. Quorum igitur iuste dici poterit eum dominum non esse, cui res perit? & si sit, qua fronte admittetur venditionem rei alienæ, si qui vendit antea, vendita eadem iam defierit suo periculo tenere? Quid interesset inter puram & conditionalem venditionem, in qua, si res sub conditione vendita pereat ante conditionis implementum, damnum, sicut & fructus pertinent ad venditorē? l. necessario, §. quod si pendine, de peric. & commo. rei vend. in P. nisi emtor periculum in se, huius temporis, susceperit, l. si in venditione, eod. tit. de peric. & commo. P.

De Actione emti, & venditi.

Cap. 19.

Lib. 19. Tit. 1. Lib. 4. C. tit. 49.

- 1 Emtionis & venditionis actiones ciuiles & pretoria.
2 Emti & venditi actiones pro quibus competunt.
3 Accessiones que sunt rebus venditis.
4 Emti & venditi actio, quibus personis datur, aduersus quos, & ad quid.
5 Estimatoria actio que est pro quo datur.
Actiones que ex emtione, ciuiles & pretoriae prodire sunt. Ciuiles emti, venditi, l. proinde, l. 33. de ad. edict. & vitiles, Pretoriae redhibitoria, & estimatoria quanto minoris, & dilicta in factis. ¶ Actiones que emti & venditi primum competunt, vt fides conuentionis, & lex impleatur: quod si nihil conuenit, tunc ea præstabitur, que naturaliter insunt huius iudici potestate: vt res emtori tradatur, pretium venditori, l. ex emto, §. 1. l. 1. & 2. de act. emt. Paul. l. in emtionibus, §. 4. de pact. P. vt habere, licere emtori cauere, & possessio detur, vel in id quanti interest condempnentur, d. l. ex emto, §. ex emto, §. l. 1. eod. a tempore moræ, id est, ab ea die qua sine difficultate tradere potuisset, l. 3. §. fin. de actio. emt. P. Si quid circa venditionem celauit emtorem ignorantem, & improbatore in eo versatus d. l. 1. §. 1. eo vt præstet quanti interest emtoris: vt si celauerit fundum vendens, seruitutem, d. l. 1. §. 1. & l. quaro, §. 1. cum hoc, l. in vendendo, §. 6. de contrah. emt. P. si vas non integrum pro

integro, vn de effasim quid fit, vendidit, l. tenetur, 6. §. sed si vas, de actio. emt. si feruitorem debet mentitur, l. si quis fundum emerit, 36. de actio. emt. P. vel qualitatem iugerum, l. si fundo, 35. eo. Et breuiter, de exemplorum obruamur turba, si distulit venditor rei conditionem, onus, vel vitium, vel obscure loquatur, hac actione conuenitur, l. ea que commendandi, 43. de contrahen. emt. P. l. Iulianus, 14. §. idem Iulianus, de actio. emt. P. l. si seruis, §. 1. & l. quaro, 40. eod. tit. l. quod si noli, 31. §. qui mancipia, de adlit. edict. Repetitui & per hanc actionem ex emto ab emtore, omnis accessio rei venditæ, & fructus etiam, si pretium non fuerit numeratum, secundum nostros, si modo constitutum, & fides de pretio fiat: at secundum Paulum, a tempore tantum pretii numerati, Paul. lib. 2. Receptar. sententiarum tit. 17. l. 3. §. 1. & l. ex emto, §. si quis, de actio. emt. P. l. pen. C. eod. facit l. Iulianus, §. offerri, de actio. emt. ¶ Accessio- nes ¶ sunt quæ accedunt rebus venditis communiter, l. qui fundus, 40. §. qui agrum, de contrab. emt. P. l. de sacra, 37. §. si. Et in lege fun. 77. l. c. u. manu sacra, 80. eo. de contrab. emt. c. u. sim. & si nihil dictu sit, propterea quod sit hoc iudicium bonæ fidei: nisi nominatim quedam excipiantur, vt ædibus venditis, veniunt putealia, & partes earum, si res, labra fistule salientes, seræ, claues, claustra, &c. in l. Iulian. 14. §. si cum 4. §. q. de act. emt. P. l. qui fundum, 40. §. si. Et l. & quanquam, 49. de contrab. emt. cum sim. vendita piscina, pisces, l. funes, 16. eod. tit. fundo vendito, sterquilina, si eius causa parata stramenta, & quod intra se tenet, l. fundi, in prin. §. 1. eo. aqua & iter ad aquam, l. qui fundum, 40. §. in lege fundi, de contrab. emt. P. & si de similibus, & si quid aliud accellitur præter naturam rerum, dixerit venditor, l. si emt. 34. l. qui fundum, 40. §. in l. lege, compra. 60. l. si cum fundum, 68. de contrab. emt. P. l. tenetur, 6. §. si tribuiter, l. si quis cum fundum, 27. Et l. quicquid, 28. de actio. emt. P. cum sim. Pecitui & per hanc actionem ab emtore, omne commodum quod post venditionem rei venditæ accessit, vt partus, & alia, l. sed et si quid, 31. de contrab. emt. P. l. Iulianus, 14. §. si quid, de act. emt. P. l. pen. C. eo. i. l. si stipulatus, 4. §. si veroposet, de vsur. 22. P. tit. 1. l. Thais 41. §. Lucia Titia de fideicommissi liberta, lib. 40. P. tit. 5. fructus, medio tempore post emtionem & ante traditionem a venditore percepti, l. fructus, 13. de actio. emt. C. cum l. manu sacra. 80. §. Julia, de contrab. emt. l. videmus 38. §. ex causa emtio. de vsur. in P. cum sim. vel pendentes, nisi aliud excipiat, l. Iulianus, 14. §. si fructibus de actio. emt. ¶ Datur ¶ emtori proculdubio, l. 3. Et l. qui alien. pecunia, 8. §. si quis alteri vel sibi, lib. 4. C. i. i. 50. & dominis quoque communis tenentis, non tamen alteri illorum volenti agere pro parte, l. quod si noli, 31. §. idem Marcellus, de adlit. edict. P. & l. bouem, 43. §. si. eod. tit. l. cum fundus, 31. §. seruus, de reb. cred. in P. Agunt & ex emto domini, & patres, pro emtione facta ab illis, qui eis iurique illorum subiecti sunt, l. cum per eos, 7. §. si quis alteri vel sibi, C. datur & emtori cui incipio res aliena vendita, l. seruus quem, 31. §. si. de act. emt. P. Datur & aduersus ipsos contrahentes, & eius heredes, l. ex contr. actio, 49. l. creditor, 54. §. predium, de actio. emt. Et si procuratorio nomine alius quam dominus vendidit, & actione vtili in dominum agi potest, l. Iulianus, §. si procurator, eod. tit. P. agitur & pro euictione, de qua paulo post, Deo fauente: & pro dolo, l. emtorem, l. 12. §. denique, & §. q. de act. emt. in P. Actione venditi experitur venditor, vt conlequatur quæ et emtorem prestari oportet, vt pretium quanti res emit, item vsuras pretii post diem traditionis. Equam enim est cum re emtor fruatur, vsuras pretii pendere, d. l. Iulianus, §. ex vendito, §. pretium de emt. apud Iustinia. Libertatis §. 1. de vsur. P. l. 2. C. eod. tit. vel fructus, si percepti non fuerit, cum vsuris pretii compensabuntur, l. curabit, §. de act. emt. C. Tradita namque re vendita, quamuis solum non sit pretium, non datur conditio, vel repetitio rei, sed agitur vt pretium soluat, l. si non depensationis causa, 8. C. de contrahen. emt. quia non in rem actio est ex vendito, sed personalis, l. 1. C. de actio. emt. Neque ideo rescinditur emtio, cum actio super sit pro pretio repetendo, in l. venditi actio, 6. de actio. emt. C. & pro vsuris post moram repetendis, officio iudicis, l. fructus, 13. §. venditor, C. de actio. emt. nisi emtor obiciat compensationem, l. 2. C. eod. de act. emt. Imo si dolo factus est ab emtore in emendo, & is alii vendiderit, non aduersus eum, in quem emtor dominium transtulit, rei vindicatio venditori, sed contra illum, cum quo contraxerat, in integrum restituito competit, l. dolo emtoris, 10. de rescind. vend. C. sic eaim de dolo emtoris queri potest. Si venditor in rem venditam post perfectam emtionem fructus fecerit, repetet hac actione venditi, l. venditor, 11. de rescind. vend. C. & damnum pariter, quod ex illa res sentit, l. Iulianus, §. praterea, l. si venditor, 39. §. per emtorem, de actio. emt. P. l. penult. C. eodem tit. vt si seruus venditus ei fur-

tum fecerit, l. seruus quem, 31. de actio. emt. P. l. quoties seruus, 29. de contrahen. emt. P. item si emtor fructus ad venditor em pertinentes inualerit, l. 2. §. si. de actio. emt. C. si per emtorem steterit quominus conditio emtionis impleatur, l. Labeo scribit, 50. de contrahen. emt. P. Datur & generaliter actio ex vendito, pro eo quod conuenit in pacto emtionis, in continenti appposito, l. qui fundum vendidit, 75. de contrahen. emt. P. & si ei non latissiat, vt in pacto legis commissoria, l. sed Celsus, 6. §. 1. de contrahen. emt. P. l. 4. de lege commissoria. P. pacto de arrarum amissione, si emtor de dicta nō soluat pecuniam, l. 1. de pact. inter emt. C. lib. 4. tit. 5. 4. Et sic de similibus pactis iudicia: item vt emta emtor tollat, l. si is qui lapides, 19. de actio. emt. & aduersus eum qui venditori persuasit rem minus, quam valeret, valere, in tantum quanto plures esset, l. Iulianus, §. per contrarium, de act. emt. P. Si ab emtore, adhibitis iniquis ponderibus, circumscriptus fuerit in modo rei venditæ venditor, vt contra si emtor in eo a venditore circumscriptus, aget ex emto, l. si quis a me, 33. de act. emt.

¶ Aliquando ¶ autem dubitatum fuit, num quando res æstimate, vendenda alicui datur, vtur em venditio sit actio, propter æstimationem: an ex locato, quasi rem vendendam locale videat: an ex conducto: quasi operas conduxisse: an mandato: Et tandem melius vitam est actionem propriam proponi, que dicta est æstimatoria actio, per quam qui accipit, vel tenetur rem quam accepit incorruptam reddere, aut pretium quod conuenit, l. 1. in prin. §. si. de æstimator. act. lib. 19. P. tit. 3.

De Redhibitoriis actionibus, & quam diuersa æstimatoria seu redhibitio.

C A P. 20.

- 1 Redhibere quid.
- 2 Redhibitionis species. Redhibitio pactitia, temporalis, & perpetua: id est, 30. annorum in heredes transfunditur.
- 4 Redhibitio pactitia non est pactum vsuarium.
- 5 Redhibere ne liceat, nisi post certum tempus, quando factum est vsuarium.
- 6 Redhibitio legis duplex, emphyteote & vna, &c. Prælationis iure quando, & quando utriusque potest dominus in re clientelaris eod.
- 7 Prælationis iure vendita quando non conceditur.
- 8 Redhibitio proximitatis præfertur redhibitioni, & prælationi domini.
- 9 Prælationis iure dominus clientelaris non vitur, nisi ipse velit rem venditam, non si alius velit dare.

Redhibere ¶ secundum Vlpianum est facere, vt rursus habeat venditor quod habuerat. Et quia redendo id fiebat, idcirco redhibitio est appellata, quasi reddidit, l. redhibere, 21. de adit. edict. l. 21. P. tit. 1. quia redhibitione omnia retro aguntur, l. quia redhibet, 10. de alien. iudic. mand. caus. fact. P. cum res in pristinam causam redeat, resoluta venditione, l. voluntate, 10. quibus modis pig. vel hypoth. sol. lib. 20. P. tit. 6. l. Pomponius, 12. §. praterea, de acquir. possessio. in P. perinde ac si nulla venditio facta fuisset, l. factus, 60. de adit. edict. P. l. si hominem, 19. de vsura, P. Iulius lib. 2. sementiu. 17. Apud Plautum redhibeo, pro reddo simpliciter accipitur, Plautus in Menecb. immodi. Saluum tibi ut mihi dedisti redhibeo masupium. Redhibitum, inquit Sextus Pompeius Festus lib. de verbo. sign. id proprie dicitur, quod redditum est, improbatumque, & qui dedit rursus coactus est habere quod ante habuit. ¶ Redhibitio, ¶ vel ex conuentione fit, vel auctoritate legis, seu consuetudinis, vel ex ædilitio edicto, seu auctoritate magistratus. Conuentione fit pactitia redhibitio, quæ dicta Budeo, ad leg. 2. vbi de vindictis agit, de orig. iur. in P. fiduciaria venditio, aut mancipatio, quæ pactum de retro vendendo vel redendendo, aut remeendi nominatur, perpetuum aut temporale.

¶ Perpetuum ¶ vt quocumque venditor, in cuius fauorem fit, pretium rei venditæ refuderit, retrahere rem ei liceat, l. 2. de pact. inter emt. C. perpetuum ideo, quod vt personalis omnis actio, l. si cui, 3. C. de prescript. 30. vel 40. annorum, vsque ad triginta annos viuit, non vltra. Ioann. Faber. in l. cum nostrissimi, colum. 2. de prescript. 30. vel 40. annorum, Bald. consi. 253. colum. 2. versio. quaro vtrum, volum. 3. Anchara. consi. 327. incipiente, viti diligenter, Felinus in c. cum accessissent, colum. 17. versio. secundo declaratur, de consuet. Boerius ad consuetudines Biturigum, in glo. 1. circa fin. §. 1. de prescriptio. quo tamen pendente tempore facultas redhibendi